

hungerstrejker

Diverse utomparlamentariska aktioner, bla hungerstrejker, har väckt betydande uppmärksamhet på senare tid. Statsminister Olof Palme lovade före 1970 års val sysselsättningsskapande åtgärder i den norrländska byn Stora Blåsjön. Efter valet föreföll det som om löftet skulle svikas. På grund härav företogs en omfattande kollektiv matvägran i byn. En liknande aktion ägde nyligen rum i Dorotea i protest mot att denna kommun skall sammanslås med två andra.

Det är inte svårt att känna sympati för de strejkande. I dessa och åtskilliga andra fall är bakgrunden den enskilde individens eller små gruppers känsla av vanmakt och hjälplöshet gentemot en hjärtlös och centraliserad maktapparat. Medborgarna vill inte finna sig i att staten tar över allt mer inflytande på deras bekostnad.

Detta hindrar dock inte att aktionerna som sådana är högst betänkliga. Blir de framgångsrika, kan hela det demokratiska systemet skadas.

Man kan inte komma ifrån en känsla av obehag inför denna exhibitionism i svält. Gatans parlament har fått en motsvarighet i magens parlament. Sådana övningar gör ett makabert intryck med tanke på att halva mänskligheten befinner sig i samma båt som de hungerstrejkande, ehuru högst ofrivilligt.

Vidare stärks inte de sakliga motiveringarna därför att man vägrar att äta. Argumenten blir inte innehållsrikare för att magen är tom. Det finns, eller borde åtminstone finnas, andra och mera smak-

liga sätt att vinna gehör för sina politiska krav.

Även om statsmakterna till äventyrs skulle vilja det, kan de inte falla undan för strejkaktioner av detta slag, särskilt inte när de får karaktären av ren utpressning. Gör som vi vill annars svälter vi, åtminstone tills läkarna säger stopp! En smidig lösning av en konflikt försvåras eller omöjliggörs om myndigheternas kompromissvilja framstår som undfallenhet. Då kan en ren inflation i svältuppvisningar uppstå. Gör bara tankeexperimentet att alla som tröttnat på våra groteskt höga skatter satte igång att på stående fot och fastande mage ge eftertryck åt sina krav. Det enda goda ett sådant handlande möjligen kunde föra med sig vore att vår handelsbalans förbättrades till följd av alla de livsmedel vi då skulle tvingas exportera.

Hungerdemonstrationer och liknande spektakel skulle naturligtvis aldrig arrangeras om inte massmedia tjänstvilligt ger publicitet åt dem. Det fanns en tid då snart sagt varje demonstration i Stockholm sorgfälligt rapporterades i TV. Sedan TV omsider slutade med sin beskäftiga uppmärksamhet av dessa pseudohändelser reducerades också demonstrationernas antal. Man ansåg dem inte längre mödan värda.

Reportage från hungerstrejker kan lätt bli självändamål, ett frosseri i detaljer om de agerandes digestion och peristaltik. Här krävs en inte alltid enkel balansgång mellan att tillfredsställa behovet av en allsidig och rättvisande information och samtidigt att undvika att fungera som PR-organ åt de svältande.

Hungerstrejkerna är ofta symptom på att någonting gått snett i samhällsutvecklingen. De skall inte förhållas. Lämpligast stoppar man dem genom att eliminera orsakerna, d v s genom att decentralisera mera makt och inflytande från staten till kommuner och enskilda. Det i sin tur kräver en ny regering. Det har även strejkledaren från Stora Blåsjön, Erland Eriksson, insett. Trots det fysiska obehag han underkastade sig för att påverka den socialdemokratiska regeringen, trodde många att han när det kom till kritan stödde denna. Det gjorde han inte, vilket är lätt att förstå. Han har nu öppet engagerat sig i centerpartiet inför den förestående valstriden. Eftersom krigen enligt Napoleon vinnas av soldaterna med de bästa magarna, vill man hoppas att hr Eriksson inte fick några varaktiga fysiska men av sin matstrejk.

Matti Haggström